SOLOMONARUL — ÎN CREDINȚELE ȘI LEGENDELE POPULARE ROMÂNEȘTI *

DE

ION TALOȘ

Ne propunem să prezentăm una dintre acele ființe demonice care sînt cunoscute la un grup restrîns de popoare : la sîrbo-croați, la români și la maghiari. Este vorba despre *solomonar,* care reținuse, în anii 80 ai secolului trecut, atenția unor cercetători ca V. Jagić [1], Oszkár Ásbóth [2] și M. Gaster [3]. Aceștia au pus la dispoziția învățaților cîteva legende ale celor trei popoare. Totuși, în studiile de specialitate din ultimele decenii s-a acordat atenție numai legendelor maghiare și sud-slave [4], cele românești rămînînd aproape necunoscute în bibliografia internațională. Explicația trebuie căutată, probabil, în faptul că la maghiari și sud-slavi această ființă poartă un nume comun : *garabonciás diják,* respectiv *grabanciaš dijak,* pe cînd românii i-au zis *solomonar,* cuvînt cu o etimologie total diferită.

Cea mai veche atestare a termenului *solomonar* pare să ne-o fi lăsat Samuil Micu-Clain, în *Dictionarium valachico-latinum* (1801) [5], care indică și corespondentul maghiar : „*garabontziás diák*". Există însă și men-

---

* În anul 1972 a fost organizat la Freiburg im Breisgau, de către Kommission für Erzählforschung der Deutschen Gesellschaft für Volkskunde e.V. simpozionul *Probleme der Sagenforschung.* Numeroșii participanți au hotărît atunci elaborarea în comun a unei lucrări internaționale cu titlul *Dämonologische Sagen* (vezi Röhrich, 1973). Cercetarea legendelor populare europene a primit astfel noi impulsuri. Lucrarea noastră a făcut obiectul comunicării prezentate la „VI Congres of the International Society for Folk-Narrative Research", 16—21 iunie 1974, organizat la Helsinki.

[1] Jagić 1877. Notele de subsol se întregesc în *Bibliografia* de la sfîrșitul lucrării.

[2] Ásbóth 1880.

[3] Gaster 1883 a.

[4] Solymossy p. 374—376.

[5] Klein 1944 s.v. Se pare că în aceeași perioadă consemna și I. Budai-Deleanu : „Șolomonariu sau Solomonariu se cheamă în Ardeal cei ce călăresc pe balauri și poartă grindină, și învățătura lor se zice solomonie" (ap. L. Șăineanu, *Basmele române...,* București 1895, p. 871 n.).

ţiuni mai vechi ale unor fiinţe care stăpînesc norii. O amintim pe cea de la 1652, din *Pravila* lui Matei Basarab, care vorbeşte despre „gonitori de nori", identificaţi de I.-A. Candrea cu solomonarii [6]. Pînă astăzi, colecţiile folclorice au publicat numeroase materiale referitoare la solomonar. O atenţie specială au acordat acestei teme Traian German, în monografia intitulată *Meteorologie populară* [7], I.-A. Candrea, în studiul *Preminte Solomon. Legendele solomoniene în basmele şi credinţele noastre* [8] şi S. Ispas, în comunicarea *Narratives about King Solomon in the Romanian Folklore* [9]. Bogate materiale inedite se găsesc în Arhiva sectorului de etnografie şi folclor din Cluj-Napoca, precum şi în fondul Atlasului lingvistic român de la Institutul de lingvistică şi istorie literară din Cluj-Napoca. În aceste două fonduri se află credinţe şi legende populare din 67 de localităţi din întreg cuprinsul ţării. Le prezentăm aici.

1. Cine poate fi solomonar? Cel ursit [10], cel care a mîncat carne de om [11], „care se dă de viu dracului" [12], care primeşte puterea de la diavol [13], cel care a omorît un balaur şi i-a luat piatra scumpă [14], omul care poate vorbi cu balaurii [15], călugării, care, după moarte, s-au prefăcut în sfinţi şi umblă călare pe balauri [16], copiii născuţi cu o cămaşă de piele, pe care părinţii o îngroapă în pămînt; ea creşte în ritmul în care se dezvoltă copiii, apoi, cînd aceştia sînt mari, o dezgroapă şi o îmbracă [17]; mai pot deveni solomonari cei care învaţă la şcoala de solomonărie [18].

2. Şcoala de solomonărie: după ce învaţă toate cărţile de pe lume, viitorii solomonari urmează şcoala de solomonărie, sub pămînt sau în cetatea „Babariului", unde scriu, la o masă de piatră, toată învăţătura de acolo într-o carte [19]; studiile durează 3 sau 7 ani; de fiecare dată intră 7 sau 9 inşi — unii zic: şapte fraţi călugări [20] — dar ies cu unul mai puţin; ei sînt învăţaţi cum să călărească balaurii, cum să poarte

[6] Candrea 1944, 171.
[7] German 1928.
[8] Candrea 1932, 58—59 şi Candrea 1947.
[9] Ispas 1974.
[10] AFC 683, 17—21.
[11] Muşlea-Bîrlea, 1970, 187.
[12] Muşlea-Bîrlea 1970, 187; German 1928, 143.
[13] AFC 983, 15.
[14] AFC 839, 15.
[15] AFC 773, 12.
[16] AFC 732, 28; German 1928, 144.
[17] German 1928, 143. Unele credinţe româneşti informează că cei ce se nasc în „cămaşă de piele" ar fi foarte norocoşi; aceasta ar deveni un talisman, care le-ar putea realiza orice dorinţă (S. Fl. Marian, *Nascerea la români*, Bucureşti, 1892, p. 65—66). Această credinţă e atestată şi în Dalmaţia, Cernagora şi Serbia (cf. F. S. Krauss, *Sreća. Glück und Schicksal im Volksglauben der Südslaven*. Wien 1886, p. 20).
[18] German 1928, 144.
[19] German 1928, 144; Gorovei 1931, 68—69; Niculiţă-Voronca 1903, 808—809; Densusianu 1915, 283; Pamfile 1916, 315; Pavelescu 1945, 29; Zanne VII, 189; Marian 1870, 147—150; Marian 1878—1879, 54—56; AFC 427, 18; AFC 440, 30; AFC 427, 18; AFC 651, 25.
[20] Densusianu 1915, 283—284.

vremurile, să lege și să dezlege ploile [21] etc. În școala de solomonărie sînt atîrnate pietre de moară, gata să cadă, și numai aceia devin solomonari, cărora nu le e frică să umble pe sub ele. Unii spun că în timpul studiilor, viitorii solomonari stau pe o roată care se învîrte foarte repede [22]; se mai zice că un solomonar bătrîn fură copiii și-i duce la școala de solomonărie, ținîndu-i închiși 7 ani [23]. La absolvirea școlii, solomonarii primesc o carte, un toiag și un căpăstru (de aur sau de tei), care rămîn uneltele lor de lucru [24].

3. Înfățișarea solomonarului (posibilitățile de a fi identificat): solomonarul ia înfățișarea unui cerșetor zdrențăros, are ochii roșii, piept puternic, statură mijlocie sau mică [25], păr aspru, ca de porc, poartă întotdeauna o traistă, în care nu se află altceva decît ață sau un topor și un frîu din coajă de mesteacăn; el mai poartă în mînă o carte și un toiag, iar la gît, o mică toacă de lemn, ascunsă [26]; ei sînt îmbrăcați în alb, au două cozi: una în prelungirea șirei spinării, iar alta, de pene, sub braț [27]; solomonarii îmbracă o gubiță [28] sau 7 cojoace [29]; ei nu locuiesc în case, ci prin păduri sau pe hotare [30], și mănîncă ouă coapte [31] sau lapte [32]. După unele informații, solomonarii ar mai fi identificați cu niște păsări cenușii, care zboară de la est spre sud-est și vestesc ploaia [33].

4. Activitatea solomonarului. El umblă prin sate, cerșind lapte și ouă [34]; dacă e bine primit, satul respectiv va avea rod bogat, dar dacă solomonarul nu e miluit sau dacă e batjocorit, el produce mari pagube, provocînd grindină și distrugînd holdele [35]. Uneori, solomonarul e considerat ca dușman înrăit al oamenilor, o putere diavolească [36], pe cînd alteori el e privit ca sfînt [37]. Cînd vrea să pedepsească o localitate, solomonarul citește în cartea lui, la marginea unui lac, pînă cînd iese un

---

[21] Marian 1870, 147—150; Marian 1878—1879, 54—56; Marian 1882, 2—9; Mihăilescu 1892—1893, 140; Zanne VII, 189; Gorovei 1931, 68—69; Pavelescu 1945, 29; AFC 1487, 132; Fochi 1976, 329.

[22] German 1928, 145.

[23] German 1928, 146.

[24] German 1928, 144—145; Marian 1878—1879, 54—56; Hasdeu 1893, 2959—2960; Niculiță-Voronca 1903, 808, 810; Muntiu 1937, 60—61; AFC 1487, 132.

[25] German 1928, 142.

[26] German 1928, 142—143; AFC 197, 11; AFC 407, 52; AFC 1487, 132; ASEFC mg. 1224 j, 1232 d-f.

[27] Muntiu 1937, 60—61; AFC 197, 11.

[28] ASEFC mg. 2179, II r.

[29] German 1928, 143.

[30] German 1928, 143.

[31] AFC 440, 30; AFC 509, 38; AFC 658, 21; ASEFC mg. 1232 I d. Amintim aici că ouăle roșii, „îngropate la hotarele unei holde", înlătură grindina (cf. S. Fl. Marian, *Sărbătorile la români* II, București 1899, 280). Alte indicații în legătură cu riturile ouălor, în Ion Mușlea, *Cercetări etnografice și de folclor* II, București 1972, 234, n. 48.

[32] ASEFC mg. 1232 I d; mg. 2179 II r; AFC 509, 38.

[33] AFC 678, 20.

[34] Pavelescu 1945, 29.

[35] German 1928, 146; Mușlea-Bîrlea 1970, 188; Pavelescu 1945, 29.

[36] German 1928, 143; AFC 829, 49; AFC 869, 23.

[37] German 1928, 144; AFC 658, 21; AFC 732, 28.

balaur, pe care îl încalecă și îl poartă prin nori, provocînd furtuni și grindină [38]. Deseori, solomonarul salvează țarinile de la grindină: fiind orb, balaurul zburător, care ar dori să producă pagube cît mai mari oamenilor, îl întreabă pe călărețul său solomonar, unde se găsesc; solomonarul îi răspunde că se găsesc deasupra munților, cînd în realitate se află deasupra satelor și a țarinilor, motiv pentru care balaurul nu grindinează; în schimb, cînd se află deasupra pădurilor, solomonarul afirmă că s-ar găsi deasupra satelor și a țarinilor, iar balaurul își descarcă *acolo* toată povara de grindină, fără a distruge recoltele oamenilor [39].

După ce au grindinat un sat sau un ținut, solomonarii conduc balaurii în Țara Căldurii, unde îi omoară, iar carnea lor o vînd scump, deoarece oamenii de acolo nu pot supraviețui canicule, fără a avea o cît de mică bucată de carne de balaur subsuoară [40].

După 7 sau mai mulți ani, solomonarul încetează de a mai fi solomonar și devine om obișnuit, cu identitate cunoscută. Stăpîn pe tainele solomonăriei, el poate deveni însă *contrasolomonar, pietrar* sau *ghețar*; el poate dirija, cu ajutorul unei vergi de alun, zborul balaurilor răufăcători spre alte ținuturi; uneori, contrasolomonarul poate arunca un cuțit în inima balaurului, omorîndu-l și făcîndu-l să cadă la pămînt; unde cade balaurul, apare un izvor de apă întotdeauna rece [41].

Legendele solomonarilor. Încercare de tipologizare.

1. Un copil se naște cu aripi subsuoară [adică solomonar], tatăl copilului i le rade, dar acestea cresc mereu [42].

2. Un om semăna cartofi, cînd un bătrîn necunoscut îi propune să-l însoțească pe timp de o săptămînă. Se duc amîndoi la un tău, urcă fiecare pe cîte un balaur, zboară în nori și grindinează. După o vreme, omul se întoarce acasă, slab, dar plin de bani [43].

3. Un tînăr dispare de acasă și nu se întoarce decît după 7 ani. El distruge holda pe care o avea tatăl său. Văzînd primejdia pe care o reprezintă tînărul, părintele îl împușcă [44] sau îl taie cu toporul, pentru a nu nenoroci lumea [45].

4. În sat au venit niște oameni mici, cu gubiță. Au cerut unei femei o cană de lapte. După ce le-a dat, au întrebat-o unde are holde, pentru a produce ploaie deasupra lor, în semn de recunoștință [46].

---

[38] Schmidt 1866, 16; Marian 1870, 147—150; Marian 1878—1879, 54—56; Marian 1882, 6; Hasdeu 1893, 2959—2960; Muntiu 1937, 60—61.

[39] AFC 259, 47—48; AFC 269, 7—8; AFC 417, 25; AFC 682, 15—16; AFC 683, 17—21.

[40] Densusianu 1915, 284; German 1928, 147—148; Niculiță-Voronca 1903, 810.

[41] AFC 839, 15; Marian 1878—1879, 54—56; Marian 1870, 147—150; Marian 1882, 6; German 1928, 148—149.

[42] AFC 187, 11: Valea Mare — Caraș Severin.

[43] AFC 407, 50—52: Bistra — Turda.

[44] AFC 651, 25: Ciceu-Corabie — Someș.

[45] AFC 688, 26 și AFC 723, 47: Podulupi — Ialomița; Niculiță-Voronca 1903, 808—809: Botoșani.

[46] ASEFC mg. 2179 II r: Giurtelec — Maramureș.

5. În sat a apărut un om ciudat, cerînd mîncare de la o femeie și promițînd că va face să ploaie peste hotarul satului. A produs ploaia, apoi a dispărut pentru totdeauna [47].

6. Mergînd prin munți, trei oameni dau peste o groapă adîncă. Hotărăsc să-l coboare pe unul dintre ei, cu o frînghie ; aceasta se rupe și omul nu mai poate fi scos la suprafață. Îl scoate însă un solomonar, care venea călare pe un balaur. Ajuns la suprafață, solomonarul descalecă și își leagă balaurul de un copac, apoi se duce în sat. Omul scos din groapă dezleagă balaurul, care fuge, iar solomonarul nu-l mai găsește la întoarcere [48].

7. Angajat să aducă lemne din pădure, un om calcă, din neatenție, într-o groapă, în care e reținut de un balaur timp de 7 ani, după care acesta îl scoate la suprafață. Omul întîlnește un solomonar, căruia îi istorisește pățania sa. Solomonarul se duce la gaura în care se afla balaurul, citește din cartea lui o jumătate de oră, apoi îl prinde pe balaur [49].

8. Un om cade în groapa balaurilor. Aceștia îl eliberează numai cu condiția că nu va spune nimănui unde a fost. Un solomonar îl obligă însă să-i arate groapa în care locuiesc balaurii. El vrăjește acolo pînă ies doi balauri pe care îi încalecă solomonarul și ortacul său și zboară în nori [50].

9. Un solomonar s-a rătăcit din nori și a intrat la o casă, cerînd un ou de la o femeie. Aceasta pretextează că n-ar avea ouă, dar el o trimite să ia unul din oala de pe cuptor [51].

10. Un solomonar e batjocorit de copiii dintr-un sat. Noaptea se produce o mare furtună și grindină peste întregul hotar al satului [52].

11. În sat apare un cerșetor pe care nu-l miluiește decît un singur om. Cerșetorul cere binefăcătorului său să-și pună semne la toate semănăturile lui, pentru a i le putea recunoaște. Apoi produce grindină peste tot hotarul satului, distrugînd toate semănăturile, în afară de cele ale miluitorului său, care rămîn verzi și frumoase. Sătenii îl dau în judecată pe omul ale cărui holde n-au fost stricate, învinuindu-l că el ar fi adus grindina, din dorința de a face rău altora. Cerșetorul îl salvează [53].

12. Un solomonar a vrut să grindineze țarinile, pentru a constrînge pe oameni să cumpere cereale de la negustori. Speriat însă de mînia oamenilor, el conduce grindina într-o fîntînă și face două căi mari de grindină [54].

13. Un solomonar e luat în căruță de către un țăran. Solomonarul adoarme, țăranul citește din cartea acestuia, iar căruța începe să urce

---

[47] AFC 415, 26 : Hurezu Mare — Sălaj.
[48] AFC 509, 27—28 : Tăuți-Măgheruș — Satu Mare.
[49] AFC 557, 5—6 : Sibiel — Sibiu ; Niculiță-Voronca 1903, 809 ; Bulzești — Hunedoara.
[50] Niculiță-Voronca 1903, 808 : Scheia — Iași.
[51] AFC 658, 21 : Dumbrăvița — Satu Mare.
[52] AFC 748, 29 : Costești — Hunedoara.
[53] Petrovici 1943, 135 : Sînmihaiul Almașului — Sălaj.
[54] Niculiță-Voronca 1903, 807—808 : Ilișești — Suceava ; Pamfile 1916, 144.

spre cer. La un moment dat, solomonarul se trezește și, speriat, citește cartea de la sfîrșit către început, după care căruța începe să coboare spre pămînt [55].

14. Un solomonar face într-o covată un drob din grindină, care se topește abia după două zile [56].

15. Mergînd pe drum, un om vede că s-a iscat în jurul său un vîrtej puternic ; aruncă cuțitul în vîrtej, aude un țipăt, apoi vede sînge. După mai mulți ani, la tîrg, vede pe cineva mîncînd cu cuțitul aruncat de el în vîrtej. I-l cere, dar acesta refuză să i-l restituie, deoarece el constituie unica dovadă că a scăpat de a mai fi vîlhaș (adică solomonar). Îi achită însă prețul îndoit al cuțitului [57].

16. Un om avea parte de grindină în fiecare an. Cunoscînd solomonăria, el își face un „ocol" într-un vîrf de deal, apoi descîntă și acolo cade balaurul cu solomonar cu tot [58].

17. Se zice că, pe la 1858, doi oameni din Dobreni-Neamț au fost duși la închisoare. Acolo se afla și un solomonar. Într-o bună zi, acesta comunică directorului închisorii că va fi mare potop și grindină și-i cere permisiunea de a ieși din închisoare, pentru a face ca grindina să cadă pe drum. Conducerea închisorii aprobă cererea, iar omul se duce la un rîu, se dezbracă și citește din cartea lui ; grindina cade numai pe drum, cruțînd țarinile, iar în cele din urmă cade și solomonarul care conducea balaurul. Autoritățile îl arestează, dar acesta nu vrea să vorbească în nici o limbă [59].

18. În sate din părțile Hațegului apar patru cerșetori, pe care numai puțini oameni îi miluiesc. După trei zile a venit o ploaie cu grindină, nimicind toate țarinile acelor sate, în afară de holdele oamenilor care i-au miluit pe cerșetori [60].

19. Un om din Bucova-Hațeg se duce la munte, unde întîlnește un domn cu o iapă albă. Acesta îl roagă să-l conducă la iezerul Bistrei. Acolo îi oferă calul cu tot ce era pe el, în afară de căpăstru. Străinul citește dintr-o carte, iese un balaur pe care îl lovește cu căpăstrul peste cap, spre a se întoarce în iezer, căci era prea mic, apoi citește din nou, pînă cînd apare un balaur mare, pe care-l încalecă și, provocînd furtună și grindină, trece spre Ierusalim, unde îl taie bucăți și-l vinde, căci acolo nu pot trăi oamenii fără să aibă măcar o bucată din coada balaurului, cu ajutorul căreia supraviețuiesc căldurii [61].

20. Un țăran mergea la strîns fîn. El vede un elev de liceu, care urca dealul, citind dintr-o carte. Tot atunci, cerul se înnourează din-

---

[55] Niculiță-Voronca 1903, 808 : Ilișești — Suceava.
[56] Niculiță-Voronca 1903, 808 : Ilișești — Suceava.
[57] AFC 197, 12—14 : Valea Mare — Caraș-Severin ; cf. și Mușlea-Bîrlea, 1970, 543.
[58] AFC 440, 31 : Dobreni — Neamț ; cf. și Mihăilescu 1892—1893, 142, din Giulești — Neamț.
[59] AFC 440, 31—32 : Dobreni — Neamț.
[60] Densusianu 1915, 284=Pamfile 1916, 315.
[61] Densusianu 1915, 284=Pamfile 1916, 316.

tr-odată. Țăranul vrea să-l bată pe elev cu furca de fîn, crezîndu-l solomonar [62].

21. Prin 1937—1938, fiind mare secetă în județul Cluj, un negustor de scînduri ar fi oferit bani unui solomonar, ca să aducă ploaie și să înlesnească astfel transportul bușteni lor pe Someș [63].

22. Ion Șolomonarul a fost ridicat de niște nori sau a fost luat de o trăsură și a dispărut. După vreo 20 de ani s-a întors în sat. Purta o traistă și o toacă, pe care o bătea, cînd dorea el să ploaie. Cînd însă femeile din sat doreau să înceteze ploaia, îl băteau cu maiul de rufe. El avea pielea ca friptă. Mînca mai cu seamă lapte și ouă. El își bătea toaca în tufe, apoi se înălța în nori. A murit prin 1938 [64].

23. Un copil a fost luat din sat. Se întoarce după șapte ani. Într-o zi s-a certat cu o femeie, după care a produs mare furtună peste sat [65].

24. Un om, necăjit că nu avea bani, e luat pe un balaur de un solomonar. Săracului îi cade pălăria, dar pe cînd să și-o ridice, parcursese șapte hotare. Ajung la răsărit, unde taie balaurul și-l vînd. Solomonarul îl trimite pe tovarășul lui acasă, cu o căruță care avea viteza gîndului [66].

25. În țara lui Negură-împărat nu mai contenesc ploile ; e aleasă o fată fecioară, care e trimisă în pustietate, unde-l află pe solomonar. Acesta o face solomonăriță, explicîndu-i ce are de făcut pentru a-și salva țara de primejdie. Ea se duce într-o văioagă, unde căzuse un balaur, care constituia cauza tuturor ploilor, îi pune căpăstrul și zboară cu el în nori. Acolo scoate căpăstrul de pe botul balaurului și i-l pune vîntului, care o conduce acasă [67].

După cum se poate observa, solomonarul cuprinde motive literare din diferite genuri ale folclorului, în primul rînd din legende și basme. Relevăm legăturile sale cu alte ființe demonice : cu *ursitoarele*, căci solomonar poate deveni *cel ursit ;* cu *diavolul :* poate ajunge solomonar cel *ce se oferă de viu diavolului*, cel *care își primește puterea de la diavol*, solomonarul *fuge cînd aude clopotele, diavolul produce grindina*, și se mai numește *Cel-din-baltă* sau *Cel-din-puț ;* cu *strigoii*, care *se nasc într-o cămașă de piele și au coadă*, evită să mănînce usturoi ; cu *vîlvele*, care *locuiesc în nori* și, cînd se bat, *produc furtuni* etc. Cele mai strînse legături se constată între *solomonari, balauri* și *zmei*. Într-adevăr, balaurul e considerat de români ca un șarpe mare, care locuiește în mlaștini sau în lacuri fără fund, umblă prin nori și se nutrește cu lapte de vacă ; dacă se întîmplă să cadă o dată cu ploaia, el nu se mai poate ridica decît după ce bea lapte de la o vacă neagră ; el stăpînește ploaia și produce grindina [68] ; cînd se bat balaurii în capete sau în copite, ei produc fulgerele [69] ; iar locul unde se bat balaurii, suferă

[62] Müller 1857, 177—178.
[63] Graur 1974, 74, din Mărișel — Cluj.
[64] ASEFC mg. 1224 I j ; mg. 1232 d, f, j.
[65] Pavelescu 1945, 29, din Ocoliș — Alba.
[66] Pavelescu 1945, 30, din Ocoliș — Alba.
[67] Rezuș 1972, 172—180, din Gălănești — Suceava.
[68] Mușlea-Bîrlea 1970, 185—187.
[69] Mușlea-Bîrlea 1970, 182.

de grindină [70]. În Bucovina se crede că solomonarul e frate cu balaurul [71]. Uneori balaurii se confundă cu zmeii. Zmeul se face din balaur, după ce suge lapte de la o vacă neagră ; el produce fulgerele ; există un zmeu al ploii și altul al secetei [72]. Credințe asemănătoare găsim și în folclorul bulgar [73].

Solomonarul mai cuprinde felurite *rituri de ploaie* — el poate lega și dezlega ploaia [74] —, precum și elemente din *vrăji* și *farmece*.

Solomonarul e însă unica ființă demonică la români despre care se spune că urmează o școală. El are desigur unele trăsături comune cu *fahrender Schüler*, cunoscut în folclorul german al secolelor al XV-lea și al XVI-lea [75] și cu *planetnik*, cunoscut în folclorul polonez [76]. E însă identic cu *garabonciás diák* al maghiarilor și cu *grabancijaš dijak* al sîrbo-croaților. Credințele și legendele celor trei popoare ne arată că această ființă a urmat o școală în care a dobîndit puteri supranaturale, că ea se hrănește mai ales cu lapte (la maghiari se precizează : lapte de la o vacă neagră) și cu ouă (la maghiari : ouă de la o găină neagră), poartă o carte din care citește, chemînd balaurul, pe care îl încalecă, se înalță cu el în nori, produce furtuni și grindină. După ce a produs grindina, el e condus în Țara Căldurii unde e tăiat în bucăți și vîndut (această trăsătură are o mai mare frecvență la sîrbo-croați, dar apare izolat și la români și maghiari).

Fiecare popor a imprimat însă acestei ființe unele trăsături pe care, după materialele avute la dispoziție, putem să le considerăm particulare. Astfel, la *maghiari*, garabonciás diák are înfățișarea unui student peregrin, absolvent al școlii a 13-a, care umblă din sat în sat, într-o manta ciuruită ; el a preluat unele însușiri ale șamanilor (se luptă cu „táltos"-ii) [77] ; după cum susține Solymossy, natura lui ar fi chiar mai răzbunătoare decît aceea a șamanului ; el produce grindină cu ajutorul unei bîte din corn și numai puține dintre legende ni-l arată călărind pe balaur. Acțiunile lui mai însumează și distrugerea acoperișurilor caselor și scoaterea unor copaci din rădăcină [78].

La *sîrbo-croați*, grabancijaš dijak urmează școala a 13-a așezați pe o roată care se învîrte foarte repede, unul dintre elevi dispare, iar ceilalți dobîndesc însușiri supranaturale și vînd balaurii în Țara Căldurii [79].

---

[70] Gorovei 1915, 15.
[71] Gorovei 1931, 84.
[72] Mușlea-Bîrlea 1970, 182—183.
[73] Dukowa 1970, 227—236.
[74] Pamfile 1916, 125.
[75] HdA II, 1123—1124.
[76] Marmula 1900, 451—461. Referitor la *planetnik*, cf. Krzyzanowski 1963, Nr. 4061, p. 208—209.
[77] Dégh 1969, 353 ; vezi legendele, la p. 273—285, ca și notele de la p. 306—307.
[78] Solymossy, 374—376.
[79] Jagić 1877, 437—481.

La *români*, solomonarul e privit uneori ca sfînt, el poartă gubiță sau cojoace, are o traistă cu ață, topor și căpăstru, iar la gît își atîrnă o toacă de lemn ; uneori, el are o coadă în prelungirea șirei spinării, iar alta, de pene, sub braț. Deseori, solomonarul salvează țarinile oamenilor de la grindină, inducînd în eroare pe balaurul orb, care își deșartă proviziile de grindină deasupra pădurilor, iar nu pe țarini. În sfîrșit, la români, după o vreme, solomonarul își redobîndește identitatea și devine contrasolomonar, reușind să înlăture primejdia ca hotarul satului său să fie distrus de grindină.

Am văzut că ființa demonică de care ne ocupăm aici poartă denumirea de garabonciás diák și grabancijaš dijak la maghiari și la sîrbo-croați. V. Jagić deriva pe *grabanciaš* din italienescul *gramanzia* care, la rîndul său, provine din latinescul medieval *negromanzia*, cu înțelesul de vrăjitor. El consideră că termenul a pătruns mai întîi la sloveni, unde e atestat încă în sec. al XVII-lea, iar de la aceștia ar fi trecut la maghiari. Solymossy acceptă etimologia dată de Jagić, dar consideră, dimpotrivă, că garabonciás diák ar fi o figură maghiară, împrumutată de sîrbo-croați.

La români însă, termenul are o etimologie diferită. El derivă de la numele împăratului Solomon + sufixul profesional *-ar*, formînd o interesantă și bogată familie de cuvinte[79a]. Cel mai frecvent apar formele *solomonar* și *șolomonar*, denumiri cunoscute în aproape toate regiunile țării[80] ; în județele Hunedoara, Brașov, Bacău, Ialomița și Bihor ne în-

[79a] În afară de cele pe care le vom indica aici, unii lexicografi și scriitori români mai consemnează : *solomoneală* = acțiunea de a vrăji (cf. D. Udrescu, *Glosar regional Argeș*, București 1967) ; *a solomoni* = a vrăji (Damé 1894 ; Popinceanu 1964, 214) ; *solomonie* = vrăjitorie, magie, cartea magică „clavicula Salomonis" (cf. *Halima sau povestiri mitologicești arabești*. Tomul I al patrulea [București] 1838, p. 50—51 : „dar îndată ce pusără focul ca să le aprinză zisei vro cîteva vorbe din Solomonie, și îndată mă pomenii dezlegat" ; cf. și Creangă : *Moș Nichifor Coțcariul* ; A. T. Laurian și I. C. Massim, *Glosariu...*, București 1876 ; Marian 1878—1879, 54—56 ; Damé 1894 ; Săineanu 1896 ; Resmeriță 1924 ; I. L. Caragiale, *Opere*, I, București 1930, 120 ; Popinceanu 1964, 214) ; *solomonit* = vrăjit (Creangă 1939, 195 : „dar nu se poate apropiè nime de cerb, căci este solomonit și nici un fel de armă nu-l poate prinde ; însă el, pe care l-a zări, nu mai scapă cu viață" ; Damé 1894 ; Resmeriță 1924). M. Gaster (1883, 288—289), care preia de la Schmidt (1866, 16) forma *șolomanță*, pentru districtul Făgăraș, deduce acest termen din *Salamanca*, un vechi centru al magiei negre. În afară de faptul că aceasta a rămas unica atestare pînă în prezent, afirmația lui Gaster reprezintă o eroare filologică.

[80] AFC 440, 30—32 ; AFC 557, 5—6 ; AFC 651, 25 ; AFC 658, 21 ; AFC 682, 15 ; AFC 677, 30 ; AFC 749, 29 ; ALR 76, 105, 130, 141, 172, 219, 228, 235, 250, 260, 272, 349, 353, 362, 365, 551. În literatură termenul apare la Ion Budai-Deleanu (cf. nota 5) ; I. Pop-Reteganul 1888, p. 82 : „iar al treilea era șolomonar, care făcea călindare, adecă hastronom" ; la I. Slavici 1892, p. 191 : „Știam însă, că nu prea e bine, cînd omul caută, ca șolomonarii, stelele pe cer" ; la Cezar Petrescu 1928, p. 6 : „Pe urmă om afla și întîmplările lui moș Vasile Pohrib, solomonarul" ; M. Sadoveanu 1958, p. 534 : „inginerul încercă să reconstituie povestea ridicolă a țăranilor din partea locului cu solomonarii care călăuzesc balaurii furtunilor prin văzduh și abat puhoiul de gheață într-un anumit loc, țărcuit de amenințările lor" ; Pavel Dan 1938, p. 206 : „Am cumpărat-o într-un drum de

timpină *solomon* (pl. *solomoni*)[81]; există însă și variante mai puțin obișnuite, cum sînt *soloman*[82], *șolomeț* și *șolomăț*[83] care au fost atestate în județele Alba și Bihor; uneori apar termeni feminini, cum sînt: *solomoniți*[84], *șolomăriță*[85] sau *solomonăriță*[86], în județele Botoșani, Făgăraș și Suceava. Se mai cunosc și cîteva denumiri rare, cu o răspîndire și mai restrînsă: în Caraș-Severin e atestat *vîlhaș*, probabil un derivat de la *vîlvă*[87]; în Maramureș și în nordul Moldovei circulă, alături de *solomonar*, denumirile *grindinar, pietrar, ghețar*, derivate din substantivul *grindină* și sinonimele lui populare *piatră* și *ghiață*[88], iar în Moldova nordică, termenul *farmazon*[89]. În cîteva localități din județele Alba, Cluj și Sălaj cunoaștem atestarea *zgrimințeș, zgrimincea* și *zgrăbunțaș*[90]; într-o localitate din Sălaj se întrebuințează denumirea *clirici*[91]; prin confuzie cu alte ființe demonice se mai utilizează denumirile *moroi de ploaie*[92], *vircolac care trage apele*[93] și *șercan*[94], în Gorj, Romanați, Bihor.

În limba română termenul *solomonar* nu indică însă numai ființa demonică de care ne ocupăm aici, ci are și alte înțelesuri: el mai înseamnă *vrăjitor*[95], *magician*[96], *înțelept*[97], *astronom*[98], *astrolog*[99]. Într-adevăr, Solomon avea la români, ca și la alte popoare, o faimă extraordinară. Nu ne putem ocupa aici de toate legendele solomoniene, care, după cum am arătat, au fost cercetate de Moses Gaster, I.-A. Candrea și S. Ispas. În numeroasele legende, cunoscute la români și la alte popoare, se spune că Solomon știa firea tuturor păsărilor și dobitoacelor, că el cunoștea plantele și tot ce se află sub cer și pe pămînt, putea vindeca orice boală, știa lega pe diavoli, era vrăjitor, poet, prooroc, putea evoca sufletele morților, descoperise instrumentele muzicale etc.

---

la un șolomonar bătrîn, unul din cei care poruncesc norilor ca la niște cîini blînzi. Făcea să ploaie la Crăciun și să ningă la Rusalii". A se vedea și I. Agîrbiceanu 1962, p. 57—64.

[81] AFC 683, 18—21; AFC 688, 26; AFC 723, 47; ALR 182; ALR 316; ALR 531.

[82] ALR 102.

[83] AFC 407, 50—52; ALR 95; Petrovici 1939, 164.

[84] ALR 414.

[85] ALR 172.

[86] Rezuș 1972, 172—180.

[87] AFC 197, 11—14.

[88] AFC 269, 7—8; Marian 1878—1879, 54—56; Marian 1882, 6—9; Scurtu 1942, 280—281.

[89] Marian 1870, 147—150, 157—158; Niculiță-Voronca 1903, 807.

[90] AFC 415, 26; ALR 284; Cuceu 1973, 451; Teglás 1912, 161; Pavelescu 1945, 29.

[91] ASEFC mg. 2179 II r.

[92] ALR 836.

[93] ALR 886.

[94] ALR 310; ASEFC FA 012343.

[95] Șăineanu [1896] s.v.; Resmeriță 1924, s.v.; Damé 1894, s.v.; Ciorănescu 1958, 774.

[96] Damé 1894; Popinceanu 1964, s.v.

[97] *Micul dicționar enciclopedic*, București 1972.

[98] Pop-Reteganul 1888, 82; *Micul dicționar enciclopedic*, București 1972.

[99] Popinceanu 1964.

Spre a înțelege însă cum au ajuns românii să utilizeze denumirea *solomonar* pentru miraculosul stăpîn al balaurilor, al vînturilor și al furtunilor e necesar să mai subliniem cîteva însușiri ale lui Solomon. În Coran se arată că el stăpînea vîntul cel puternic, care-l purta pe unde dorea el, că avea putere peste diavolii care se scufundau în adîncurile mărilor și pescuiau acolo mărgăritare [100]. Legendele musulmane îl prezintă și ele pe Solomon ca stăpîn al vînturilor și al duhurilor care-i puteau aduce nestemate din ape și din pămînt [101]. El avea niște cai năzdrăvani și un covor vrăjit, care-l ducea într-o clipă în locul dorit [102]. O legendă românească arată că Solomon, fiul lui Adam și al Evei, fiind pe cale de a comite incestul matern, fu blestemat de mama lui să fie iertat numai cînd va atinge fundul mării și naltul cerului. Cu ajutorul împăratului peștilor, pe care-l *încalecă*, Solomon ajunge în fundul mării, de unde ia mărgăritare, apoi, cu ajutorul *pajurei*, ajunge la cer și ia fluierul de aur de pe masa lui Dumnezeu. Pe amîndouă le oferă mamei sale, ca semn al împlinirii blestemului ei [103]. Tema aceasta e cunoscută și în folclorul sîrbesc [104].

Ideea că anumite operații pot fi realizate numai de o ființă mitologică aflată într-un puț plin cu apă, ființă care are puterea de a urca la cer, apare și într-o legendă rabinică despre șamir, viermișorul cu ajutorul căruia poate fi tăiată piatra [105]. Legendele talmudice vorbesc că Solomon și-ar fi încredințat inelul lui Asmodeu, care i-ar fi luat puterea și l-ar fi adus în stare de cerșetor [106].

După cum se vede, aceste legende ni-l prezintă pe Solomon *călărind pe ființe acvatice* și pe o *ființă a văzduhului*, posedînd *cai năzdrăvani*, avînd legături cu Asmodeu, care trăia *într-un puț cu apă*, devenind *cerșetor*; vedem aici tot atîtea însușiri ale solomonarului. Ar fi posibil ca legendele solomoniene orientale să se fi întîlnit pe teren românesc cu unele legende locale despre urmașii acelei „tagme de anahoreți [...] celibatari" ai dacilor, despre care Strabo și Iosephus Flavius scriu că se abțineau de la plăcerile lumești și pe care poporul îi considera „călători prin nori" ? [107] Mai sigur ni se pare însă că legendele referitoare la Solomon s-au întîlnit pe teren românesc cu credințele și legendele locale despre balauri și zmei, care am văzut că se înrudesc în multe privințe cu cele referitoare la solomonar. Teritoriul românesc a servit și de data aceasta ca punct de întîlnire a unor culturi de proveniență orientală, cu cele locale și cu cele occidentale. El a contribuit la crearea unor bunuri culturale pe care poporul român și-a pus o puternică amprentă spirituală.

[100] ap. Candrea 1947, 94.
[101] ap. Candrea 1947, 94.
[102] ap. Candrea 1947, 95—97.
[103] Niculiță-Voronca 1903, 969.
[104] Candrea 1947, 97—99; legende românești, la Fochi 1976, 320—322.
[105] Candrea 1947, 101.
[106] Gaster 1883, 334—336.
[107] Daicoviciu 1972, 274.

BIBLIOGRAFIE

Agîrbiceanu, Ion, 1962 : *Opere, 3. Schiţe şi povestiri.* E.P.L., Bucureşti.

Ásbóth, Oszkár 1880 : *Der Garabonciás diák nach der Volksüberlieferung der Magyaren.* „Archiv für slavische Philologie", 4, 611—627.

Candrea, I.-Aurel, 1928 : *Iarba fiarelor.* Bucureşti.

1932 : *Lumea basmelor* [curs litо]. Facultatea de litere şi filozofie, Bucureşti, p. 58—59.

1944 : *Folklorul medical român comparat. Privire generală. Medicina magică.* Casa şcoalelor.

1947 : *Preminte Solomon. Legendele solomoniene în basmele şi credinţele noastre.* „Cercetări folclorice", I, 91—108.

Caragiale, I. L., 1932 : *Opere.* Bucureşti.

Ciorănescu, A. 1958 : *Diccionario etimologico rumano.* Laguno.

Creangă, Ioan 1939 : *Opere.* Bucureşti.

Cuceu, Ion 1973 : *Obiceiuri şi credinţe în legătură cu ocupaţiile tradiţionale la Gîrbou, judeţul Sălaj.* „Anuarul Muzeului etnografic al Transilvaniei" pe anii 1971—1973. Cluj, 435—456.

Daicoviciu, Hadrian 1972 : *Dacii.* Ediţie revăzută şi completată. Bucureşti.

Dan, Pavel 1938 : *Urcan bătrînul. Nuvele.* Cu o introducere de Ion Chinezu. Bucureşti.

Damé, Frédéric 1894 : *Nouveau dictionnaire roumain-français.* Bucarest.

Dégh, Linda 1969 : *Folktales of Hungary.* Chicago.

Densusianu, Ovid 1915 : *Graiul din Ţara Haţegului.* Bucureşti.

Diószegi, Vilmos 1958 : *Die Überreste des Schamanismus in der ungarischen Volkskultur.* „Acta Ethnographica", 7, fasc. 1—2, 97—135.

Dömötör, Tekla 1965 : *Ungarischer Volksglaube und ungarische Volksbräuche zwischen Ost und West,* în Gy. Ortutay, T. Bodrogi (ed), Europa et Hungaria. Congressus ethnographicus in Hungaria, 16—20.X.1963. Budapest.

1972 : *Zwei Zauberer aus Südungarn.* — Klaus Beitl (ed), Volkskunde. Fakten und Analysen. Festgabe für Leopold Schmidt zum 60. Geburstag. Im Selbstverlag des Vereins für Volkskunde. Wien.

Dukowa, Ute 1970 : *Das Bild des Drachen im bulgarischen Märchen.* „Fabula", 11, Nr. 3, 209—252.

Eliade, Mircea 1970 : *De Zalmoxis à Gengis-Khan.* Études comparatives sur la religions et le folklore de la Dacie et de l'Europe Orientale. Payot, Paris.

Fochi, Adrian 1976 : *Datini şi eresuri populare de la sfîrşitul secolului al XIX-lea.* Răspunsurile la chestionarele lui N. Densuşianu. Bucureşti, Editura Minerva.

Gaster, Moses 1883 : *Literatură populară română.* Bucureşti.

1883 a. *Scholomonar, d.i. der Grabancijaš dijak nach der Volksüberlieferung der Rumänen.* „Archiv für slavische Philologie", 7, 281—290.

German, Traian 1928 : *Meteorologie populară. (Observări, credinţe şi obiceiuri).* Blaj.

Gorovei, Artur 1915 : *Credinţi şi superstiţii ale poporului român.* Bucureşti.

1931 : *Descîntecele românilor. Studiu de folclor.* Bucureşti.

Graur, Tiberiu 1974 : *Relaţii om-natură în arhaicul românesc,* în vol. *Ecosistemele naturale şi evoluţia lor în raport cu impactul uman,* sub redacţia acad. Emil Pop, Cluj, 73—80.

HdA : *Handwörterbuch des deutschen Aberglaubens* II. Berlin-Leipzig 1929—1930.

Hasdeu, B. Petriceicu 1893 : *Etymologicum magnum Romaniae. Dicţionarul limbei istorice şi poporane a românilor.* Tomul III. Bucureşti.

Ispas, Sabina 1974 : *Narratives about King Solomon in the Romanian Folklore,* în Juha Pentikäinen (ed.) Abstracts. Helsinki.

Jagič, V. 1877 : *Die südslavische Volkssagen von dem Grabancijaš dijak und ihre Erklärung.* „Archiv für slavische Philologie" 2, 437—481.

Klein, Samuelis 1944 : *Dictionarium valachico-latinum. Bevezető* tanulmánnyal közzéteszi Gáldi László. Budapest.

Krzyzanowski, Julian 1963 : *Polska bajka ludowa w układzie systematycznym.* Tom II. Wroclaw — Warszawa — Krakow.

Marian, Simeon Fl. 1870 : *Datinele și superstițiunile poporului român (Solomonariulu. — Formarea ghiaței. — Întórcerea ghiaței. — Contrasolomonariulu. — Alte superstițiuni despre producerea ploii. — Originea Solomonariului și a Farmazonului. — Balaurul).* „Familia", 6, 147—150, 157—158.

1878—1879 : *Mitologiă daco-română.* „Albina Carpaților", III, 54—56.

1882 : *Însemnătatea „alunului" la poporul român.* „Aurora română", 2, Nr. 1, 299.

Marmula, János 1900 : *Árva megye lengyel ajkú lakosainak néprajzi leirása.* „Ethnographia", 11, 451—461.

Mihăilescu, S. 1892—1893 : *Solomonarii.* „Șezătoarea", 2, 140—142.

Muntiu, Ioan I. 1937 : *Satul meu.* Monografia comunei Cărpiniș. Sibiu.

Murgoci, Agnes 1926 : *The Vampire in Roumania.* „Folk-Lore", XXXVII, Nr. 4, 320—349.

Mușlea, Ion-Bîrlea, Ovidiu 1970 : *Tipologia folclorului din răspunsurile la chestionarele lui B. P. Hasdeu.* București.

Müller, Friedrich 1857 : *Siebenbürgische Sagen, gesammelt und mitgetheilt von —.* Kronstad.

Niculiță-Voronca, Elena 1903 : *Datinele și credințele poporului român,* I. Cernăuți

Pamfile, Tudor 1916 : *Mitologie românească.* I. *Dușmani și prieteni ai omului.* București, Leipzig, Viena.

Pavelescu, Gh. 1945 : *Cercetări asupra magiei la românii din Munții Apuseni.* București.

Petrescu, Cezar 1928 : *Întunecare.* Roman. Partea II. Craiova.

Petrovici, Emil 1939 : *Folclor de la moții din Scărișoara.* „Anuarul Arhivei de folclor", 5, 111—175.

1943 : *Texte dialectale.* Suplement la Atlasul lingvistic român II (ALR II). Sibiu—Leipzig.

Pop-Reteganul, Ioan 1888 : *Povești ardelenești culese din gura poporului.* Partea III. Brașov.

Popinceanu, Ion 1964 : Religion, *Glaube und Aberglaube in der rumänischen Sprache.* (Erlanger Beiträge zur Sprach- und Kunstwissenschaft Bd. 19). Nürnberg.

Resmeriță, Alexandru 1924 : *Dicționarul etimologico-semantic al limbei române.* Craiova.

Rezuș, Petru 1972 : *Dochița împărătița. Basme și poezii populare din Țara de Sus.* București.

Roheim, Géza 1925 : *Magyar néphit és népszokások.* Budapest.

Röhrich, Lutz 1972 : *Probleme der Sagenforschung.* Verhandlungen der Tagung veranstaltet von der Kommission für Erzählforschung der Deutschen Gesellschaft für Volkskunde e.V. vom 27. September bis 1. Oktober 1972 in Freiburg im Breisgau. Freiburg im Breisgau.

Sadoveanu, M. 1958 : *Opere,* 12. E.S.P.L.A. București.

Schmidt, Wilhelm 1866 : *Das Jahr und seine Tage in Meinung und Brauch der Romänen Siebenbürgens.* Hermannstadt.

Scurtu, Vasile 1942 : *Cercetări folclorice în Ugocea românească (jud. Satu Mare),* „Anuarul Arhivei de folclor", VI, 123—300.

Slavici, Ioan 1892 : *Novele.* I. București.

Șăineanu, Lazăr 1895 : *Basmele române.* București.

[1896] : *Dicționar universal al limbii române.* Craiova.

Solymossy, Sándor s.a. : *A Garabonciás,* în A Magyarság néprajza. Harmadik kiadás. Vol. II.

Teglás, Gábor 1912 : *Kalotaszegi oláh mithoszi emlékek.* „Ethnographia", 23, 158—170.

Zanne, Iuliu 1901 : *Proverbele românilor,* VII. București.

Materiale nepublicate, de arhivă

I. AFC = Arhiva de folclor Cluj

197 Valea Mare — Caraş-Severin
259 Uricani — Hunedoara
269 Săpînţa — Maramureş
407 Bistra — Cluj
410 Cojocna — Cluj
415 Hurezu Mare — Sălaj
417 Sudrigiu — Bihor
422 Dumbrăveni — Botoşani
427 Adrian — Mureş
435 Simioneşti — Bistriţa-Năsăud
437 Valea Mare — Caraş-Severin
440 Dobreni — Neamţ
463 Breb — Maramureş
509 Tăuţi — Satu Mare
547 Păuşeşti — Vîlcea
557 Sibiel — Sibiu
575 Gura Văii — Vaslui
590 Todireni — Botoşani
602 Ţibucani — Neamţ
651 Ciceu-Corabie — Someş
658 Dumbrăviţa — Satu Mare
677 Ciceu-Corabie — Someş
678 Mozăceni — Argeş
682 Laz — Alba
683 Bacea şi Dobra — Hunedoara
688 Podulupi — Ialomiţa
723 Podulupi — Ialomiţa
732 Popeşti — Hunedoara
749 Costeşti — Hunedoara
773 Boroaia — Baia
788 Vad — Maramureş
829 Orăştioara de Sus — Hunedoara
839 Stălmeni — Bacău
863 Baru Mare — Hunedoara
869 Vîlcele — Bacău
981 Vad — Maramureş
1487 Rebrişoara — Bistriţa-Năsăud

II. ALR = Atlasul lingvistic român

76 Chizătău — Cluj
95 Scărişoara — Alba
102 Feneş — Alba
105 Dobra — Hunedoara
130 Poiana Sibiului — Sibiu
141 Micăsasa — Alba
157 Vînători — Mureş
172 Arpaşul de Jos — Sibiu
182 Săcele — Braşov
219 Prundul Bîrgăului — Bistriţa-Năsăud
228 Topliţa — Mureş
235 Voiniceni — Mureş
250 Petreşti — Turda
260 Beclean — Bistriţa-Năsăud
272 Boiu Mare — Maramureş
284 Sînmihaiul Almaşului — Sălaj
310 Roşia — Bihor
316 Sînmihaiul Român — Bihor
349 Groşi — Satu Mare
353 Bîrsana — Maramureş
362 Borşa — Maramureş
365 Ciocăneşti — Cîmpulung Moldovenesc
414 Cristeşti — Botoşani
531 Călugăra Mare — Bacău
551 Pipirig — Bacău
833 Cimpa — Hunedoara
836 Peştişani — Gorj
886 Izbiceni — Romanaţi

III. ASEFC = Arhiva Sectorului de etnografie şi folclor Cluj-Napoca

ASEFC mg. 1224 I j : Toaca — Mureş
ASEFC mg. 1232 I d, e, f : Toaca — Mureş
ASEFC mg. 2179 II r : Giurtelec — Satu Mare
ASEFC FA 012343 : Hinchiriş — Bihor

THE „SOLOMONAR" — IN ROMANIAN FOLK BELIEFS AND LEGENDS

RESUME

The „Solomonar" is a personage with miraculous powers. His appearence is that of a certain beggar, but he has several distinctive hidden signs (he is born with a skin shirt which is buried underground by the child's parents — it grows at the same time as the child does, later it is unearthed and the „Solomonar" puts it on, he has two tails, one of them is under his arm, wears a bag with

an axe and a wooden „toacă" /the plate wich being sounded calls people to church/ at his neck, and others). He can be identified only after sometime taking into account the wealth or the misfortune which fall upon the household he visited.

„Solomonarii" learn all books of the world, then they are led in a remote country, sit down at a stone table for a period of three or seven years writing all knowledge of thet world, then they are lifted at clouds being able to master all meteorological phenomena ; sometimes they ride on dragons, they can produce calamities or steal the crops of the field, etc.

There are a kind of „contra-solomonari" (counter-solomonar) who have formerly been „solomonari". They have the power to prevent the disaster which „solomonarii" intend to produce. The old women of the village can act against „solomonari" too.

The paper tries to bring a contribution to the disscutions in connection with the character and the origin of „solomonari".